

Jan Paul Spoor

Nabal

Een dwaas van goede afkomst

*‘Nabal, want zoals zijn naam is, zo is hij:
Nabal is zijn naam en er is dwaasheid in hem’.*

1 Samuel 25:25

De figuur van Nabal is erg interessant. Meestal legt men bij de behandeling van deze geschiedenis de nadruk op het optreden van Abigail en David. Dat is natuurlijk heel goed. Maar ik denk dat Nabal ons zeker ook iets te zeggen heeft.

Van goede afkomst

‘Nu was er in Maon een man die in Karmel zijn bedrijf had. Die man was zeer aanzienlijk: hij had drieduizend schapen en duizend geiten. Hij was bij het scheren van zijn schapen in Karmel. De naam van de man was Nabal, en de naam van zijn vrouw was Abigail. De vrouw was goed van verstand en mooi van gestalte, maar de man was hard en slecht in zijn optreden. Hij was een nakomeling van Kaleb’ (1 Sam. 25:2-4).

Nabal was een Kalebiet. Hij stamde dus af van Kaleb, één van de verkenners van het land. Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, was iemand die oorspronkelijk niet tot het volk Israël behoorde. Maar door de dingen die hij heeft gedaan, mocht hij tot een van de vooraanstaande families van Juda en Israël gaan behoren (Gen.

15:19; Num. 32:12). Hij veroverde Kirjath-Arba, dat is Hebron¹, in de tijd van Jozua. Daar woonden de drie Enakieten, hun namen waren: Sesai, Ahiman en Talmai (Joz. 14:15; 15:14). Zij waren de reuzen die de andere verkenners kippenvol bezorgden, toen ze hen zagen. De verspieders waren zo bang, dat ze zelfs wilden afzien van de verovering van het land en wilden teruggaan naar Egypte. Maar zo niet Kaleb. Hij zag op Gods beloften. Later veroverde hij Hebron en ging er wonen.

Kaleb² had een naam met een opvallende betekenis, namelijk 'hond'. Dat was voor hem misschien een denigrerende naam, die verwees naar zijn afkomst. Hij hoorde niet bij het volk van God. Hij was één van de mensen die aten van de kruimels die van de tafel vielen, zoals een heidense vrouw later van zichzelf zou zeggen tegen de Heer (Matt. 15:27). Of zoals Mefiboseth het eens tegen David zei: *'Wat is uw dienaar dat u aandacht schenkt aan een dode hond als ik ben?'* (2 Sam. 9:8).

Het feit dat Nabal uit zo'n familie kwam, is wel bijzonder. Zijn voorouders hadden eigenlijk geen recht op een plaats te midden van het volk van God. Maar hun nakomelingen waren een vooraanstaande familie in Juda geworden. Ze mochten de stam Juda zelfs vertegenwoordigen bij het verkennen van het land, en ze hadden een erfdeel kunnen veroveren in een bergachtig deel van het land. Wat een genade! Nabal had ook een naam met een opvallende betekenis: 'dwaas'. De betekenis van de naam wordt in dit hoofdstuk zelfs onderstreept, zoals blijkt uit de tekst boven dit artikel. Hij heeft een naam gekregen die paste bij zijn gedrag.

Zijn woonplaats

Hij woonde in Maon³ en had zijn bedrijf in Karmel⁴. Maon was een dorp 12 km ten zuiden van Hebron; en Karmel in Juda was een plaats ten westen van de Dode Zee en zuidelijk van Hebron. Nabal woonde dus niet in de stad van zijn voorouders, hij had zijn eigen 'verblijfplaats'. Hij hechtte om zo te zeggen weinig belang aan de gemeenschap die er was in het erfdeel van Kaleb. Zeker, hij was niet ver weggegaan; maar toch ver genoeg, zodat je niet elke dag te maken hebt met wat

¹ 'Gemeenschap'.

² Iemand zei eens: Kaleb betekent in het Hebreeuws hond. 'Ka' betekent in het Hebreeuws 'als'. 'Leb' betekent in het Hebreeuws 'hart'. Wat betekent dan Kaleb (hond)? 'Als het hart'! Een hond kan daarom dicht bij je hart staan, legde hij uit.

³ 'Verblijfplaats'.

⁴ 'Tuin of boomgaard'.

er gebeurt in je familie. Misschien was de plaats die hij had niet groot genoeg meer; want hij had nogal wat vee, en daar zoek je toch het beste voor.

Maar Hebron was wel de plaats waar Abraham, Izak en Jakob hadden gewoond. De plaats waar alles begonnen was. Hebron was een bekende vrijstad in Juda (Joz. 20:7). Het was ook de plaats waar de hogepriesterlijke familie het erfdeel had (Joz. 21:13). Hebron was een plaats van zegen en gemeenschap. Maar niet voor Nabal.

Toch ondervond hij op de plek waar hij woonde ook zegen. Davids mannen zorgden ervoor dat zijn kudde niets overkwam. Maar daar had Nabal geen oog voor.

Zijn karakter

Nabal had een vrouw, die Abigail⁵ heette. Uit de betekenis van haar naam mogen we afleiden dat zij vreugde vond in de familiebanden. Tevens wordt er van haar gezegd dat ze een vrouw was met een goed verstand en ook mooi van gestalte. Misschien is hun relatie al op jeugdige leeftijd geregeld, en had ze geen andere keuze.

Zij blijft ondanks alles stabiel. Zij handelt trouw, hoewel haar man ontrouw en ondankbaar was, en zelfs hard en boosaardig in zijn doen. Hij was een Kalebiet, een agressieve hond. Zijn natuur was duidelijk. Nabal had weinig oog voor wat hij in Abigail had gekregen. Hij handelde hard en boosaardig, en dacht alleen aan zichzelf.

Paulus zegt tegen Timotheüs: *‘Maar weet dit, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen zijn; want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedigen, lasteraars, de ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, onverzoenlijk, kwaadsprekend, onbeheerst, ruw, zonder liefde tot het goede, verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers van genot dan liefhebbers van God’* (2 Tim. 3:1-4). In deze verzen wordt dat gezegd over hen die ogenschijnlijk godvruchtig waren.

In Romeinen 1 staat nog zo’n lijstje: *‘(...) vervuld van alle ongerechtigheid, boosheid, hebzucht, slechtheid; vol afgunst, moord, twist, list, kwaadaardigheid; kwaadsprekers, lasteraars, Godhaters, smaders, hoogmoedigen, grootsprekers, uitvindes van boze dingen, de ouders ongehoorzaam, onverstandig, trouweloos, liefdeloos, onbarmhartig’* (Rom. 1:29-31).

⁵ ‘Mijn vader is vreugde’.

In Romeinen 1 gaat het om mensen die God niet kennen, terwijl het in 2 Timotheüs gaat om mensen die ogenschijnlijk godvruchtig zijn. We zien hieruit dat als wij zoals Nabal niet in gemeenschap blijven met wat ons door genade is geschonken, er een neergang volgt naar het niveau van de wereld – zo niet erger.

Zijn spreken

‘Maar Nabal antwoordde de dienaren van David: Wie is David? En wie is de zoon van Isai? Er zijn vandaag zoveel slaven die losbreken, ieder bij zijn heer vandaan. Zou ik dan mijn brood, mijn water en mijn vlees nemen, dat ik voor mijn schaapscheerders geslacht heb, en zou ik het aan mannen geven van wie ik niet weet waar zij vandaan komen?’ (vs. 10-11).

In zijn uitspraken herkennen we de grootspreker, de hoogmoedige, de lasteraar, de ondankbare Nabal – en misschien nog wel meer kenmerken. Het is onmogelijk dat hij David niet kende. Hij wist van de verlosser van Israël. Moedwillig ontkende hij de rechten van David, die Abigaïl wel erkende (vs. 26-31).

Zijn getuigenis

‘Maar een knecht uit het midden van de knechten vertelde dit aan Abigaïl, de vrouw van Nabal, en zei: (...) Nu dan, besef dit, en zie wat u doen kunt, want het kwaad is ten volle over onze heer en heel zijn huis besloten. Hij is een verdorven man, met wie niet te praten valt’ (vs. 14-17).

Volgens dit getuigenis dat over hem wordt gegeven, was hij iemand die zich niet liet corrigeren. Nabal was onverzoenlijk, roekeloos en opgeblazen. Paulus zegt in 2 Timotheüs 3:9 van Jannes en Jambres: *‘Maar zij zullen niet verder voortgaan; want hun onzinnigheid zal aan allen geheel duidelijk worden’*. Dit is duidelijk ook het geval bij Nabal. Hij gaat van kwaad tot erger. Het is voor zijn knechten duidelijk dat het grondig zal misgaan. Een van hen trekt de stoute schoenen aan.

Zijn onzinnigheid wordt nu ook duidelijk aan de familiekring van Nabal, zijn gezin. Als Abigaïl hiervan hoort, trekt ze deze conclusie en zegt tegen David: *‘Laat mijn heer toch geen aandacht schenken aan deze verdorven man, aan Nabal, want zoals zijn naam is, zo is hij: Nabal is zijn naam en er is dwaasheid in hem’ (vs. 25)*. Wat een schande als anderen zo over je gaan spreken, zonder dat je het weet.

Zijn einde

'Toen Abigaïl bij Nabal kwam, zie, toen hield hij juist een maaltijd in zijn huis, als een koningsmaal. Het hart van Nabal was vrolijk in hem en hij was erg dronken. Daarom vertelde zij hem tot het morgenlicht geen woord, kort of lang. 's Morgens, toen de wijn uit Nabal gegaan was, gebeurde het dat zijn vrouw hem deze dingen vertelde. Toen bestierf hem het hart in zijn binnenste en hij werd als een steen. En na ongeveer tien dagen gebeurde het dat de HEERE Nabal zo trof dat hij stierf' (1 Sam. 25:36-38) .

Nabal was een liefhebber van de drank. Daardoor was het voor Abigaïl onmogelijk hem te benaderen. Ze wist hoe hij was als hij had gedronken. Nee, ze keek wel uit. De volgende morgen vertelde ze het, hoe ze hem in feite gered had van de dood. De enige reactie die ze kreeg was dat zijn hart in zijn binnenste stokte. Er is iets bijzonders aan deze uitdrukking. Letterlijk staat hier: *'stierf* zijn hart in zijn binnenste en *hij* werd als een steen'. Nu is het woord voor 'hart' ook op andere manieren te vertalen, namelijk door innerlijk, verstand, wil, begrip enz. Zijn innerlijk stierf, hij wilde en kon niet meer veranderen. Na tien dagen plaatste de HEERE hierop Zijn zegel. Hij sloeg Nabal, zodat hij stierf. Wat een einde van een man uit een vooraanstaande familie in Juda.

Tot slot

Wat een lessen voor ons. Als we niet in de genade blijven, zijn we geen haar beter. We hebben dan geen oog meer voor de zorg van anderen om ons heen, en denken alleen aan ons eigen voordeel, plezier en genot.

Laten wij blijven in wat we geleerd hebben en waarvan we volkomen overtuigd zijn, omdat we weten van wie wij het hebben geleerd. In het geval van Timotheüs waren dat zijn moeder, grootmoeder, Paulus en waarschijnlijk ook anderen in de familie van God. Maar zo mogen ook wij van jongs af opgroeien in de kennis van de heilige geschriften, die ons wijs kunnen maken tot behoudenis door het geloof dat in Christus Jezus is.

Laten we deze gemeenschap niet opgeven voor onze eigen 'verblijfplaatsen'. Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen (ook onszelf), te verbeteren, te onderwijzen (om op te groeien) in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust.

